

BRE BANK SA

Centrum Analiz
Społeczno-Ekonomicznych

◀ Zmiany regulacji a rozwój sektora bankowego ▶

Warszawa, 12 kwietnia 2012 r.

Wpływ Bazylei III i innych nowych regulacji unijnych i polskich na politykę kredytową i sytuację instytucjonalną sektora bankowego w Polsce

Andrzej Jakubiak
Przewodniczący
Komisji Nadzoru Finansowego

Plan prezentacji

- Charakterystyka sektora bankowego w Polsce
- Nowe wymogi regulacyjne
- Wpływ nowych wymagań Basel III na krajowe banki komercyjne w Polsce
- Wpływ nowych wymagań Basel III na banki spółdzielcze w Polsce

Podstawowe dane o sektorze (1)

		2009	2010	2011
ROE (%)	Komercyjne	10,1	12,4	15,2
	Spółdzielcze	12,5	11,8	13,0
	Ogółem	10,3	12,2	15,3
ROA (%)	Komercyjne	0,81	1,09	1,30
	Spółdzielcze	1,18	1,12	1,24
	Ogółem	0,79	1,03	1,27
C/I (%)	Komercyjne	53,0	50,7	49,5
	Spółdzielcze	71,6	69,3	66,7
	Ogółem	54,4	52,4	51,0
Kredyty / Depozyty	Komercyjne	1,13	1,14	1,17
	Spółdzielcze	0,79	0,74	0,74
	Ogółem	1,13	1,13	1,15
Współczynnik wyplacalności (%)	Komercyjne	13,28	13,89	13,32
	Spółdzielcze	13,37	13,17	13,14
	Ogółem	13,29	13,84	13,13
Tier 1 (%)	Komercyjne	11,93	12,46	12,48
	Spółdzielcze	12,52	12,36	11,73
	Ogółem	11,97	12,45	11,74

Źródło: UKNF.

Udział banków spółdzielczych w aktywach sektora bankowego to 6,05%.

Udział banków zrzeszających to 2,14%.

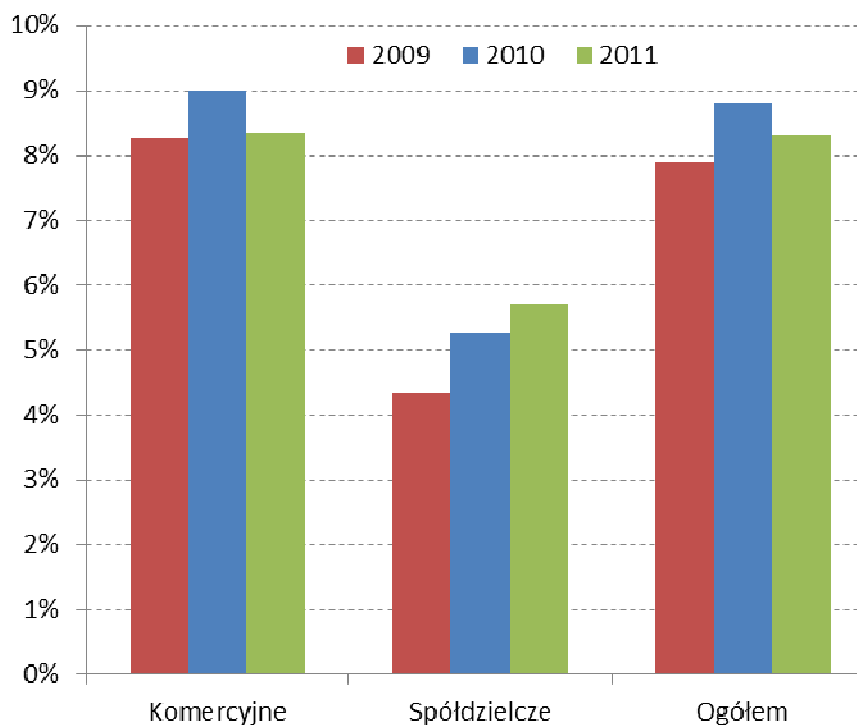
Banki poprawiły efektywność działania w ostatnich dwóch latach.

Jednocześnie, wielkość kapitałów w sektorze pozostaje na wysokich poziomach.

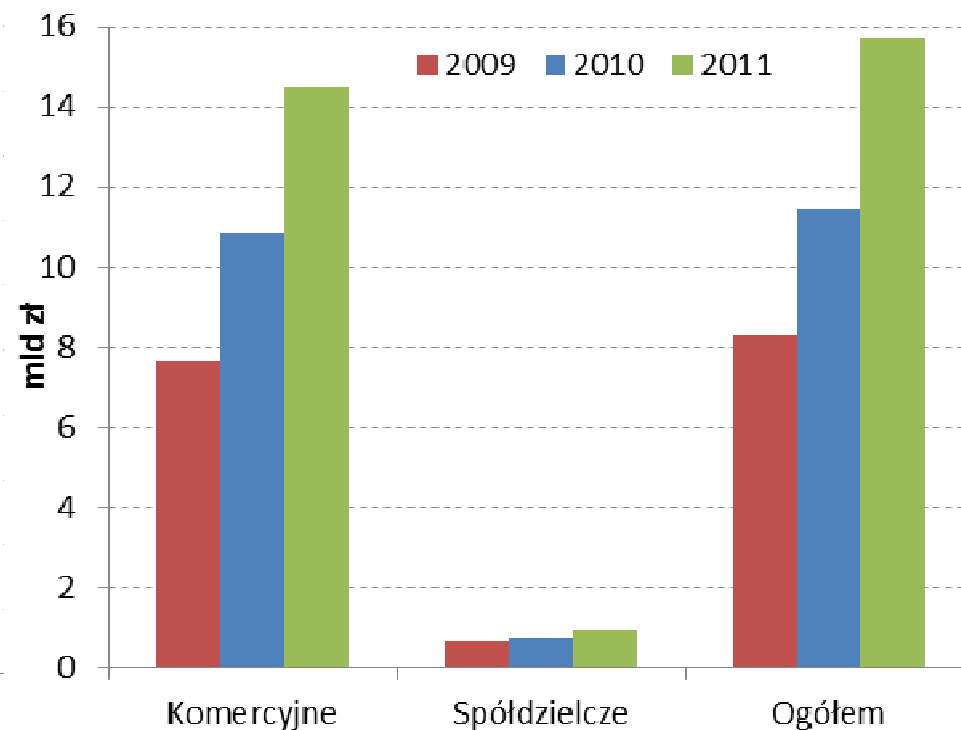
W przypadku sektora niefinansowego wartość kredytów wciąż przewyższa wartość depozytów.

Podstawowe dane o sektorze (2)

Udział kredytów ze stwierdzoną utratą wartości w kredytach ogółem

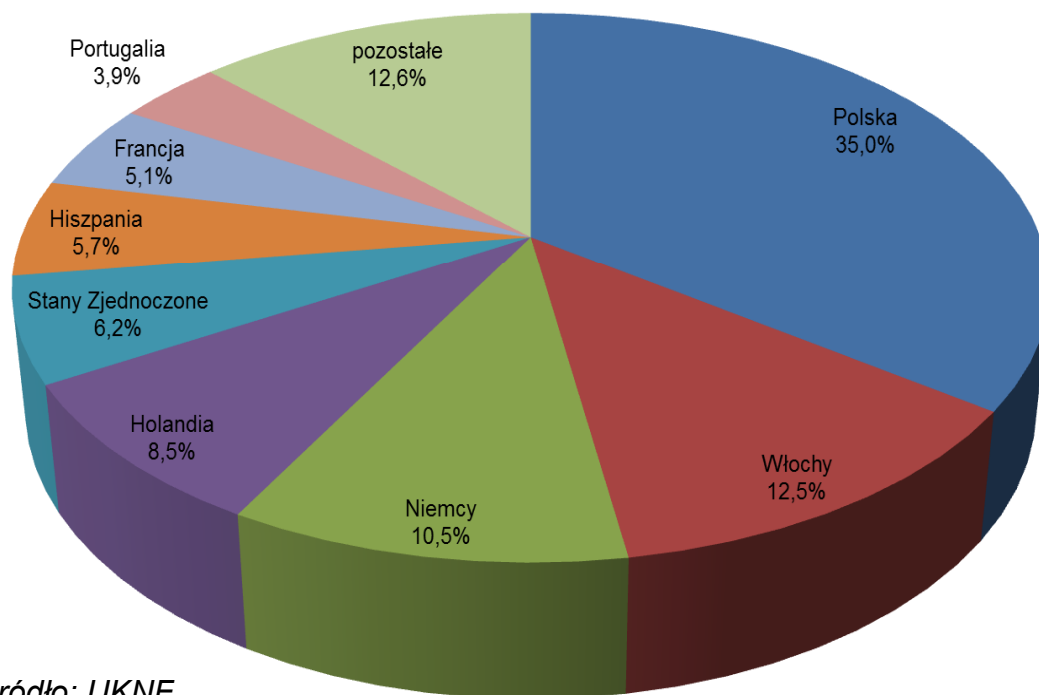
Wynik finansowy netto sektora bankowego

Źródło: UKNF.

Aktywa sektora bankowego według krajów

Struktura własnościowa aktywów polskiego sektora bankowego według kraju pochodzenia podmiotu pierwotnie dominującego

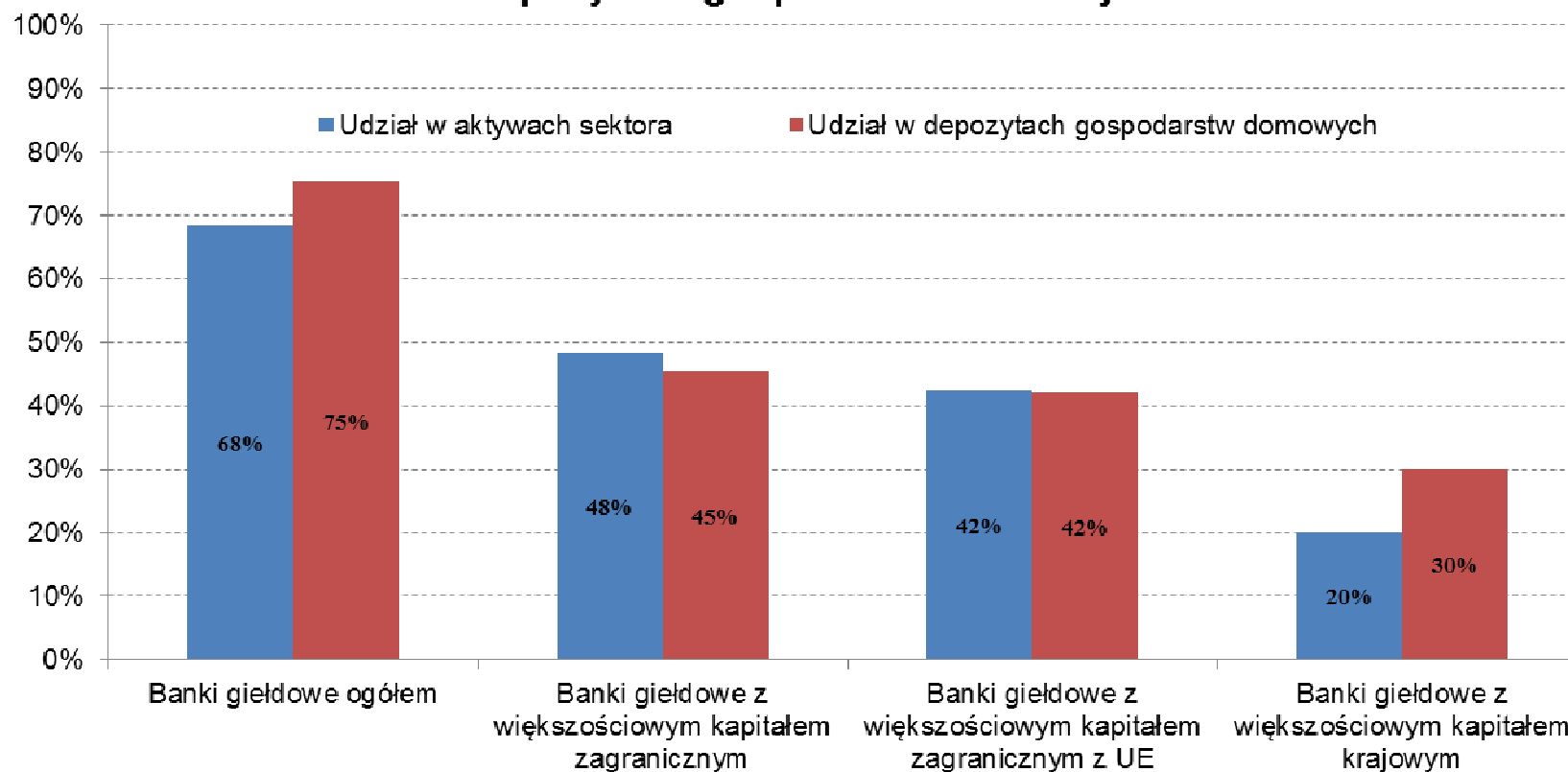
Źródło: UKNF.
Dane na koniec 2011 r.

Inwestorzy zagraniczni kontrolują:
•65,0% aktywów sektora (w tym 2,35% stanowią oddziały),
•63,5% depozytów sektora.

Banki posiadają finansowanie od podmiotów zagranicznych (depozyty i kredyty) w kwocie 176,9 mld zł tj. 70,5% depozytów i kredytów od sektora finansowego. Dla banków kontrolowanych przez kapitał zagraniczny analogiczne liczby wynoszą 147,1 mld zł i 66,5%

Zaangażowanie w aktywa i depozyty

Udział poszczególnych grup banków giełdowych w aktywach i depozytach gospodarstw domowych

Zródło: UKNF.

Porównanie banków zagranicznych z krajowymi bankami zależnymi i bankami z kapitałem polskim

Grupa bankowa	Kraj	Bank działający w Polsce	ROA		Cena / wartość księgową	
			Bank dominujący	Bank zależny	Bank dominujący	Bank zależny
KBC	Belgia	Kredyt Bank SA	0,00%	0,74%	0,34	0,87
BNP Paribas	Francja	BNP Paribas Bank Polska SA	0,31%	0,10%	0,53	1,46
Crédit Agricole	Francja	Credit Agricole Bank Polska SA	-0,09%	1,01%	0,25	brak
Santander	Hiszpania	Bank Zachodni WBK SA	0,43%	1,95%	0,68	2,25
		Santander Consumer Bank SA		2,40%		brak
Commerzbank	Niemcy	BRE Bank SA	0,10%	1,13%	0,31	1,29
Deutsche Bank	Niemcy	Deutsche Bank Polska SA	0,19%	1,81%	0,74	brak
		Deutsche Bank PBC SA		0,68%		brak
Banco Comercial Portugues	Portugalia	Bank Millennium SA	-0,84%	0,83%	0,26	1,01
Nordea	Szwecja	Nordea Bank Polska SA	0,37%	0,84%	0,92	1,00
Unicredit	Włochy	Bank Polska Kasa Opieki SA	-0,98%	1,98%	0,30*	1,74
Citi	USA	Bank Handlowy w Warszawie SA	0,59%	1,73%	0,43	1,38
GE Company	USA	Bank BPH SA	-	0,56%	-	0,54
ING	Holandia	ING Bank Śląski SA	0,29%	1,29%	0,42	1,59
Rabobank	Holandia	Bank Gospodarki Żywnościowej SA	0,35%	0,38%	brak	0,77
Raiffeisen	Austria	Raiffeisen Bank Polska SA	0,74%	1,08%	0,46	brak
PKO	Polska	Powszechna Kasa Oszczędności BP SA	2,06%		1,76	
Getin Holding	Polska	Getin Noble Bank SA	1,04%		0,86	

* Dane na koniec III kwartału 2011 r.; w pozostałych przypadkach według stanu na koniec 2011 r.

Źródło: UKNF, Bloomberg.

Wymogi kapitałowe *EBA*

Wybrane wyniki badania pozycji kapitałowej banków europejskich obecnych w Polsce według stanu na koniec III kwartału 2011 r. (dane w mln euro)

Nazwa banku	Kraj	Niedobór do poziomu CT1 = 9%	Bufor kapitałowy na ekspozycje rządowe w EOG	Całkowity niedobór do poziomu CT1 = 9%
Raiffeisen Zentralbank Österreich AG	Austria	2 127	0	2 127
KBC BANK	Belgia	0	0	0
DEUTSCHE BANK AG	Niemcy	2 851	388	3 239
COMMERZBANK AG	Niemcy	393	4 911	5 305
BANCO SANTANDER S.A.	Niemcy	12 878	2 424	15 302
BNP PARIBAS	Francja	0	2 478	1 476
CREDIT AGRICOLE	Francja	0	67	0
SOCIETE GENERALE	Francja	2 131	0	2 131
UNICREDIT S.p.A	Włochy	5 741	2 233	7 974
ING BANK NV	Holandia	0	0	0
RABOBANK NEDERLAND	Holandia	0	0	0
DnB NOR Bank ASA	Norwegia	1 520	0	1 520
POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI BANK POLSKI SA	Polska	0	0	0
BANCO COMERCIAL PORTUGUÊS, SA	Portugalia	965	1 165	2 130
Nordea Bank AB (publ)	Szwecja	0	2	0
Razem		28 606	13 668	41 203

Źródło: EBA.

Nowe wymogi regulacyjne Basel III / CRD IV / CRR

- Zapewnienie lepszej jakości i wielkości funduszy własnych (rzeczywista absorpcja strat).
- Zwiększenie znaczenia zarządzania płynnością (krótkoterminową i długoterminową).
- Wzrost bezpieczeństwa banków poprzez podwyższenie wielkości kapitałów w relacji do poziomu aktywów.
- Dodatkowy bufor zabezpieczający do wykorzystania w okresie recesji i zagrożeń oraz bufor antycykliczny – akumulacja kapitału w okresie szczególnego wzrostu portfela kredytowego.

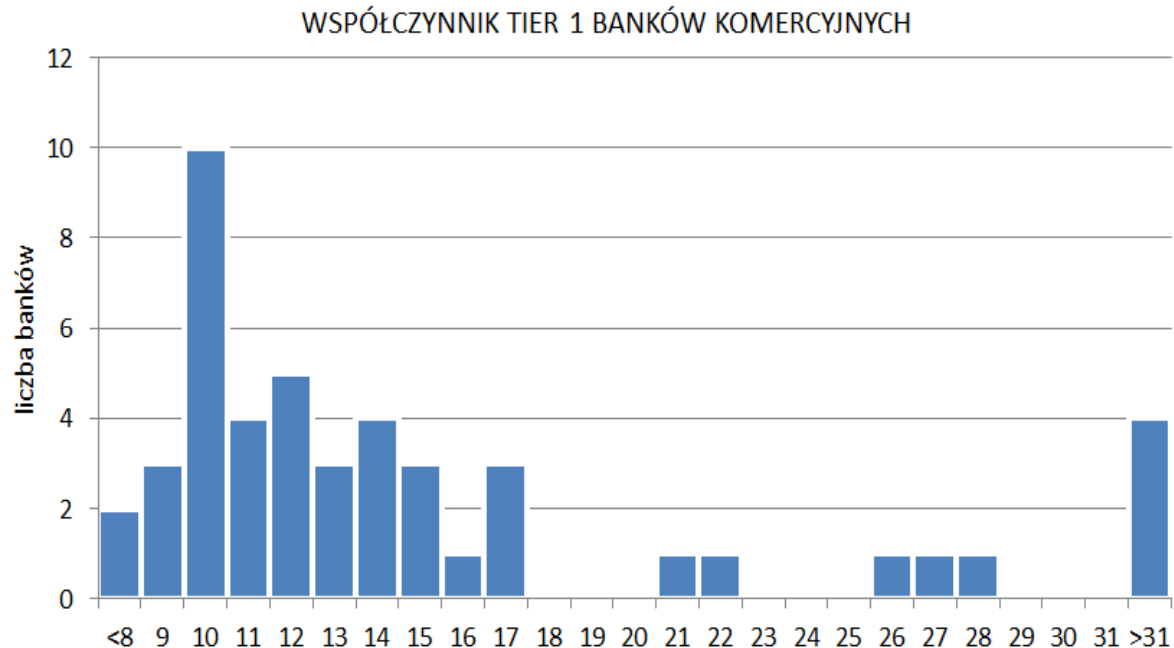
CRD IV / CRR

1 stycznia 2013 - 1 stycznia 2019

- Dyrektywa CRD IV wprowadza ostrzejsze normy płynnościowe (LCR i NSFR) oraz konieczność podniesienia jakości kapitału.
- Dostosowanie do dyrektywy CRD IV powodować będzie powstanie dodatkowych obciążeń dla banków, dla rynku oraz ryzyko delewarowania działalności.
- Nadzór krajowy w odniesieniu do banków krajowych działających w holdingach bankowych utraci część uprawnień na rzecz kolegów nadzorczych.
- Nastąpi ograniczenie swobody funkcjonowania władz nadzorczych oraz rozdzielnie krajowych uprawnień nadzorczych od odpowiedzialności za zgromadzone środki (systemu gwarancji depozytów).
- Szczególnie niekorzystne dla polskiego sektora bankowego jest przewidywane dyrektywą podejście grupowe w odniesieniu do możliwości tworzenia grup płynnościowych, którego elementem stałyby się banki zależne od podmiotów zagranicznych.
- Postanowienia dyrektywy w odniesieniu do kapitałów i płynności spowodują konieczność zmiany dotychczasowego modelu bankowości spółdzielczej w Polsce.

Koszty dostosowania do nowych wymogów CRD IV - banki komercyjne

Rozkład współczynnika Tier 1 dla banków komercyjnych - stan na 31.12.2011

- Na koniec roku było 5 banków, dla których współczynnik wypłacalności był na poziomie niższym niż 9%.
- Do wymaganego poziomu Tier 1 potrzeba dołożenia w sumie 923 mln funduszy podstawowych (w planach na 2012 r. zakładają one w większości spełnienie wymogu 9% Tier 1).
- Pozostałe banki posiadają adekwatne (ponad 9%) kapitały podstawowe do sumy wymogów kapitałowych.

Koszty dostosowania do nowych wymogów CRD IV - banki komercyjne

Dodatkowo oprócz wymogów dotyczących kapitałów zostaną wprowadzone dwie miary płynności: krótkoterminowa – LCR, i długoterminowa – NSFR oraz regulacje odnośnie dźwigni finansowej

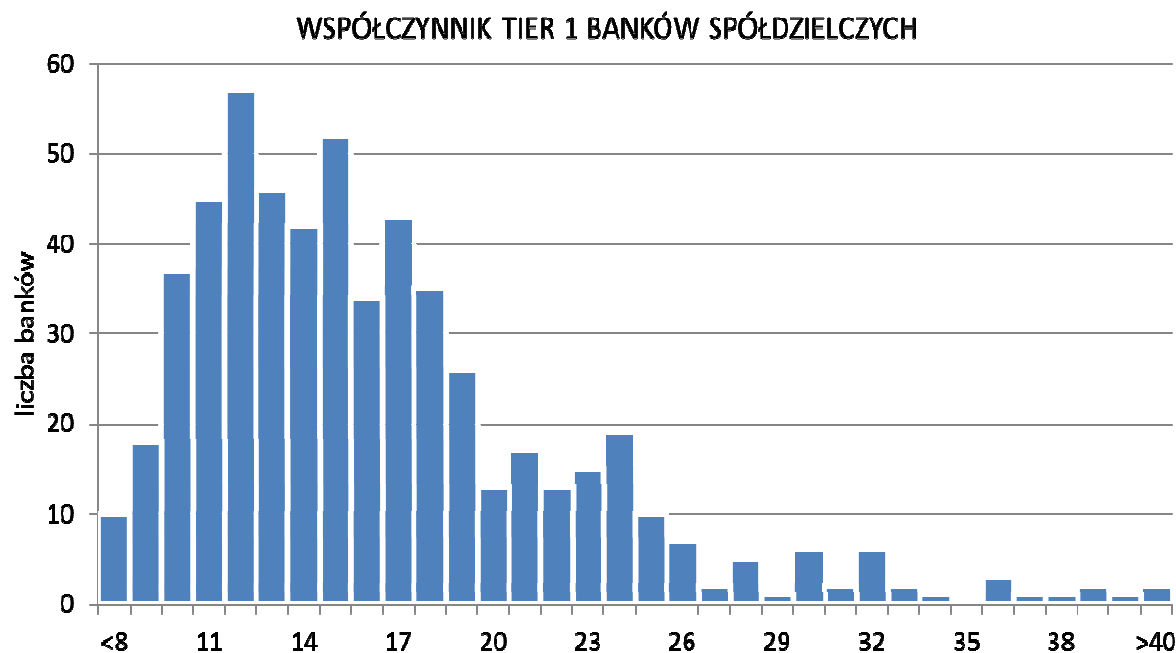
- UKNF przeprowadził wśród krajowych banków komercyjnych badanie (dane na koniec czerwca 2011 r.) mające na celu sprawdzenie jak obecnie spełniane byłyby przez nie bazylejskie normy płynności.
- **Spośród 44 banków biorących udział w badaniu 14 nie osiągnęło minimum wymaganego dla miary LCR.**
- Średni wskaźnik LCR dla badanej grupy banków wyniósł 150%.
- Przy sumie aktywów płynnych wykazanych przez badane banki na poziomie 242 mld zł do osiągnięcia przez 14 banków, ze zbyt niskim LCR, wymaganego poziomu należałoby pozyskać dodatkowo 15,5 mld aktywów płynnych (przy nie zmienionych wyptywach i wpływach).
- **Spośród 44 banków biorących udział w badaniu 11 nie osiągnęło minimum wymaganego dla miary NSFR.**
- Średni wskaźnik NSFR dla badanej grupy banków wyniósł 107%.
- Niedobór stabilnego finansowania do osiągnięcia przez wszystkie banki poziomu NSFR=100% wyniósł 34,3 mld zł przy kwocie stabilnego finansowania dla wszystkich badanych banków w wysokości 653 mld zł.
- Szacowana wartość **dźwigni finansowej** dla krajowych banków komercyjnych na koniec grudnia 2011 r. wyniosła 6,15% przy wymaganym poziomie 3,5%, co oznacza brak konieczności delewarowania działalności.

Koszty dostosowania do nowych wymogów CRD IV - banki spółdzielcze

W najbliższych latach banki będą zobowiązane do zmiany wyliczania wymogów regulacyjnych odnośnie wysokości kapitałów.

- Banki spółdzielcze również posiadają dobrą bazę kapitałową.
- Obecna propozycja KE przewiduje definicję, której konsekwencją byłoby **wyłączenie udziałów z rachunku funduszy własnych**.
- Zaproponowane rozwiązania mogą spowodować powstanie problemu ze spełnieniem norm adekwatności kapitałowej przez banki z istotnym udziałem funduszu udziałowego w funduszach własnych.
- W ocenie UKNF problem może dotyczyć 25 banków, w tym 16 tzw. dużych banków posiadających aktywa powyżej 100 mln zł.**
- W związku z powyższym dla stabilności tych banków istotne jest, aby obecny fundusz udziałowy został zmieniony.
- Nowa definicja minimum kapitałowego może spowodować konieczność wprowadzenia procesów konsolidacji najmniejszych banków spółdzielczych – **obecnie 31 banków nie spełniłoby wymogu kapitałowego według planowanych regulacji, czyli po pomniejszeniu o fundusz ogólnego ryzyka (reprezentują 1% aktywów sektora spółdzielczego; 5,1% liczby banków) a 72 banki po pomniejszeniu dodatkowo o fundusz udziałowy (3,6% aktywów sektora spółdzielczego; 12,7 liczby banków).**

Koszty dostosowania do nowych wymogów CRD IV-banki spółdzielcze

- Na koniec roku było 28 banków spółdzielczych (spośród 574), dla których współczynnik wypłacalności był na poziomie niższym niż 9%. Aby spełniły wymagany poziom Tier 1 potrzeba dołożenia w sumie 107 mln funduszy podstawowych.
- Pozostałe banki posiadają adekwatne (ponad 9%) kapitały podstawowe do sumy wymogów kapitałowych

Koszty dostosowania do nowych wymogów CRD IV - banki spółdzielcze

Dodatkowo oprócz wymogów dotyczących kapitałów zostaną wprowadzone dwie miary płynności: krótkoterminowa – LCR, i długoterminowa – NSFR oraz regulacje odnośnie dźwigni finansowej

- Zaproponowana definicja wskaźnika **LCR** dla banków spółdzielczych i zrzeszających funkcjonujących w obecnej formule zrzeszeń może powodować trudności ze spełnieniem jego norm.
- Szacując, że ok. 80% sumy bilansowej banków zrzeszających stanowią depozyty banków spółdzielczych brak jest możliwości spełnienia tej normy przez banki zrzeszające.
- **Niedobór dla banków zrzeszających wynosi 11,4 mld zł a dla banków spółdzielczych 2,7 mld zł**
- Najlepszym rozwiązaniem dla zrzeszeń banków spółdzielczych jest wdrożenie zasad IPS* oraz skorzystanie z jednego z wyłączeń w postaci odstępstwa od raportowania przez zrzeszone banki spółdzielcze wskaźnika LCR na bazie indywidualnej.
- Rozwiązanie to pozwoliłoby utrzymywać odpowiednią płynność przez sektor spółdzielczy z punktu widzenia nadzoru oraz efektywniej wykorzystać środki przez banki spółdzielcze.

- Szacowana wartość **dźwigni finansowej** dla banków spółdzielczych na koniec grudnia 2011 r. wyniosła 8,56% przy wymaganym poziomie 3,5%.

* IPS, czyli system ochrony instytucjonalnej to w praktyce definicja zrzeszenia, które gwarantuje pomoc jego uczestnikom i zapewnia jego poprawne funkcjonowanie, co obniża ryzyko funkcjonowania jego członków.

Takie zrzeszenie, w związku z obniżeniem ryzyka, może korzystać z rozwiązań preferencyjnych w zakresie ryzyka kredytowego i płynności. Banki spółdzielcze takiego zrzeszenia na ekspozycje pomiędzy sobą mogą stosować 0% wagę ryzyka oraz 25% wagę wypływów środków w wyliczaniu wskaźnika LCR.

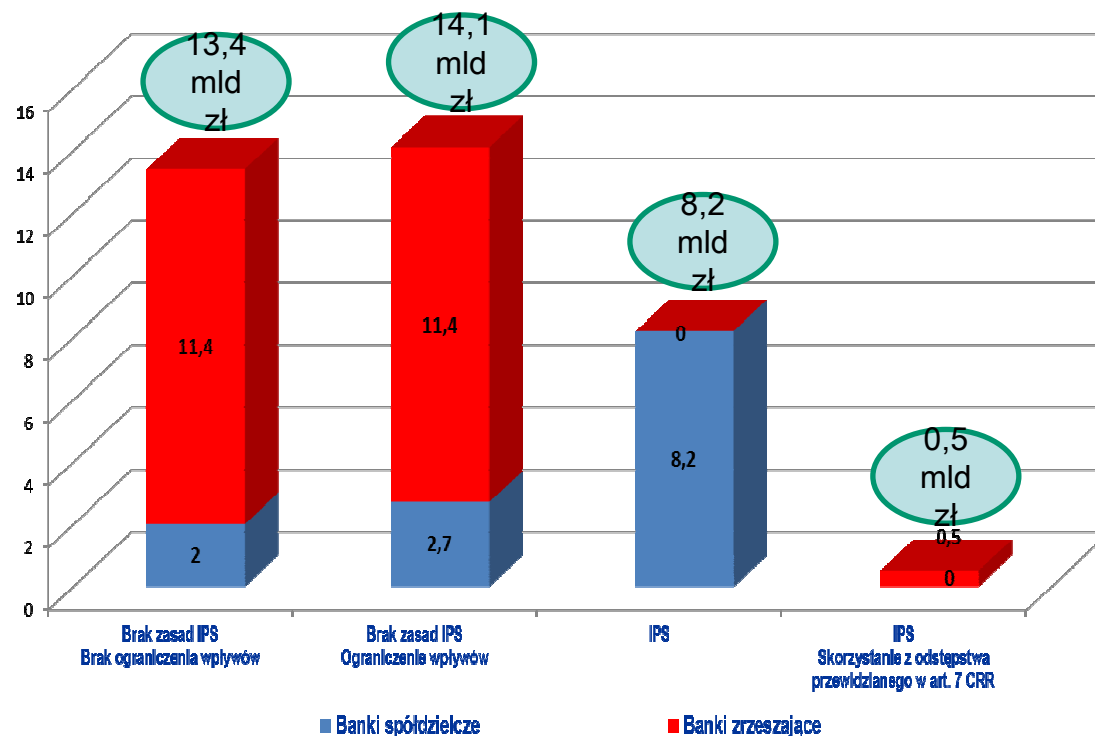
Koszty dostosowania do nowych wymogów CRD IV - banki spółdzielcze

Dodatkowo oprócz wymogów dotyczących kapitałów zostaną wprowadzone regulacje odnośnie dźwigni finansowej oraz dwie miary płynności: krótkoterminowa – LCR, i długoterminowa – NSFR.

- W przypadku normy **NSFR**, należy monitorować jak zostanie uregulowania kwestia wymaganego finansowania długoterminowego.
- Jeśli zostanie przyjęta definicja wskaźnika, która nie uwzględni relacji zreszeniowych, to banki zrzeszające nie będą mogły uznać jako stabilne finansowanie lokat banków zrzeszonych.
- W przypadku banków spółdzielczych nie istnieją przeszkody ekonomiczne i prawne uniemożliwiające dostosowanie się do wymogów normy NSFR (wg Bazylei 3). Dla dużej części banków, poziom wskaźnika znacząco przewyższy zaproponowaną normę.
- W kontekście NSFR pożądanym jest również uregulowanie udziałów w taki sposób, aby były zaliczone do najstabilniejszej kategorii dostępnego stabilnego finansowania.
- Szacunki dotyczące NSFR w bankach zrzeszających wskazują na brak stabilnego finansowania ok. 11,1 mld zł, co podobnie jak w przypadku LCR jest efektem braku zaliczania środków banków spółdzielczych jako stabilnych.**
- IPS wydaje się być optymalnym rozwiązaniem, zapewniającym stabilność takich środków

Koszty dostosowania do nowych wymogów CRD IV - banki spółdzielcze

Niedobór aktywów płynnych w mld zł

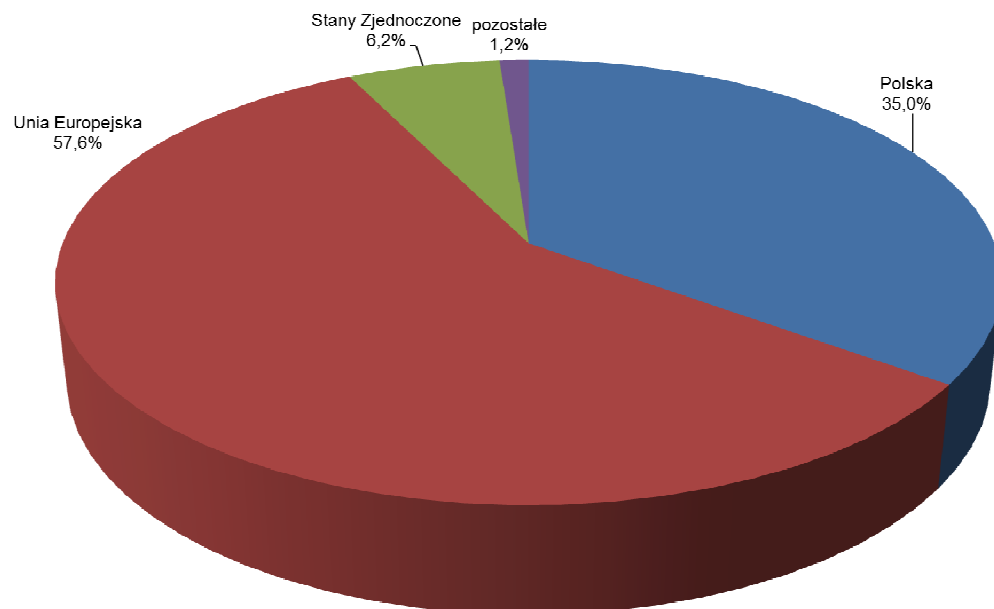

Nowe wymogi regulacyjne – postulaty nadzorcze

- Należy zapewnić możliwość odejścia od zasady maksymalnej harmonizacji („single rule book”) zgodnie z którą:
 - ✓ CRR ma być stosowane bezpośrednio i zastąpi polskie regulacje,
 - ✓ KNF nie będzie mógł zwiększyć wymagań wobec banków.
- **Zasada ta nie znajduje potwierdzenia w standardach zaproponowanych w Basel III, raporcie grupy de Larosièere'a oraz stanowisku Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ESRB).**
- Z podejścia grupowego należy wyłączyć banki:
 - ✓ działające w państwach spoza strefy euro,
 - ✓ systemowo istotne na rynku krajowym, będące częścią międzynarodowych holdingów finansowych,
 - ✓ zależne będące spółkami notowanymi w obrocie publicznym.
- Nadzór krajowy musi posiadać możliwości efektywnego oddziaływania wobec wszystkich banków bez względu na ich przynależność do zagranicznych grup bankowych (zgodnie z 25 zasadami efektywnego nadzoru bankowego wskazanymi przez Komitet Bazylejski).
- Dla banków spółdzielczych należy wprowadzić okresy przejściowe na dostosowanie do ostrzejszych norm kapitałowych i płynnościowych.

Podsumowanie – możliwe efekty zmian regulacyjnych

Struktura własnościowa aktywów polskiego sektora bankowego według pochodzenia podmiotu pierwotnie dominującego

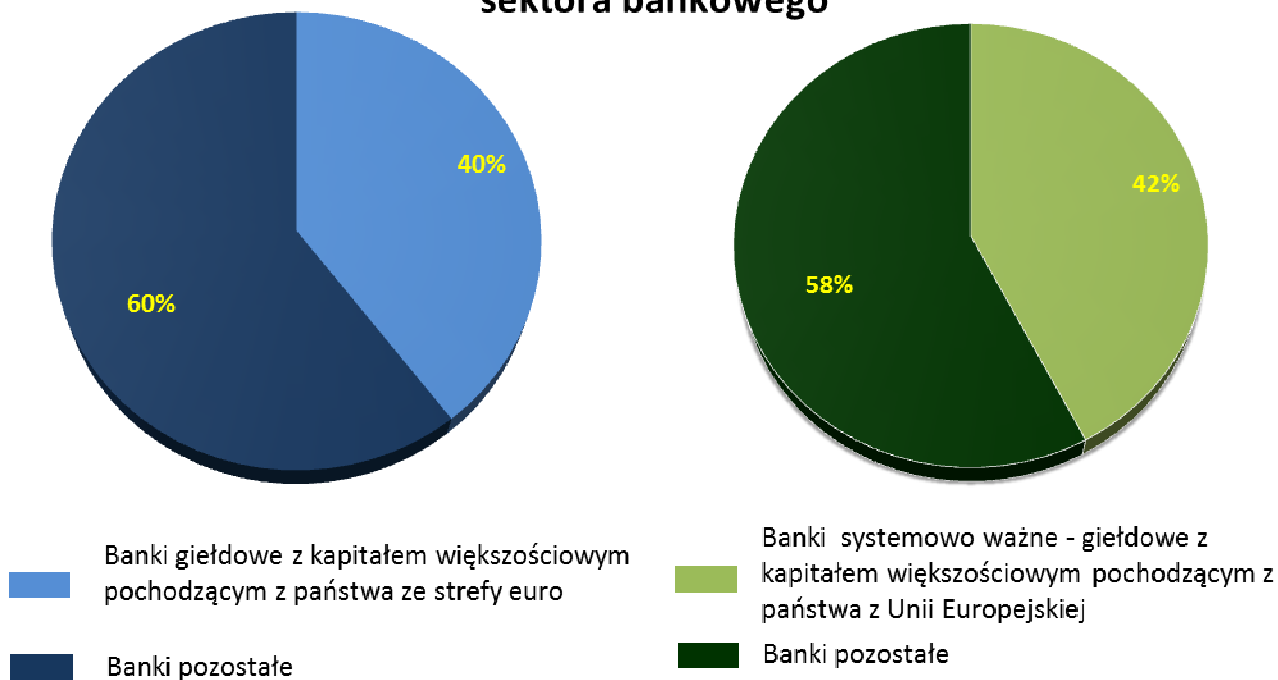
Inwestorzy z UE kontrolują:
•57,6% aktywów sektora
•53,4% depozytów sektora.

Podsumowanie – możliwy wariant kompromisowy

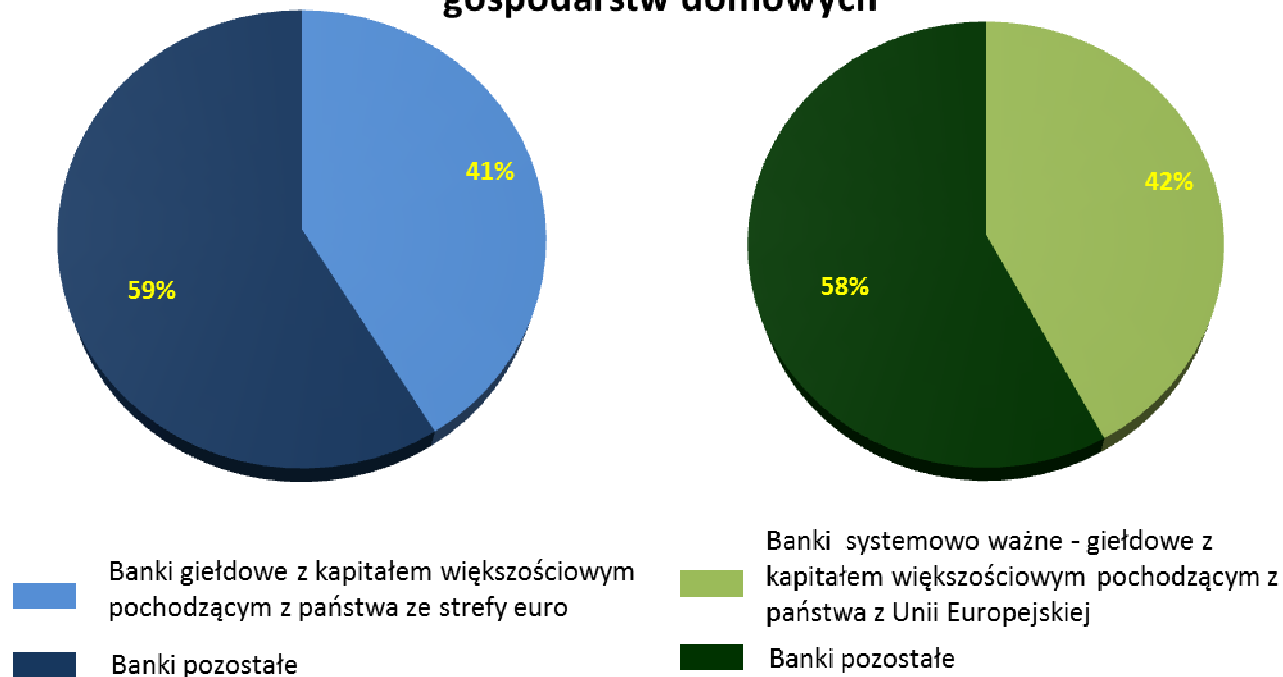
Podsumowanie – możliwe efekty zmian regulacyjnych

Udział wybranych grup banków giełdowych w aktywach sektora bankowego

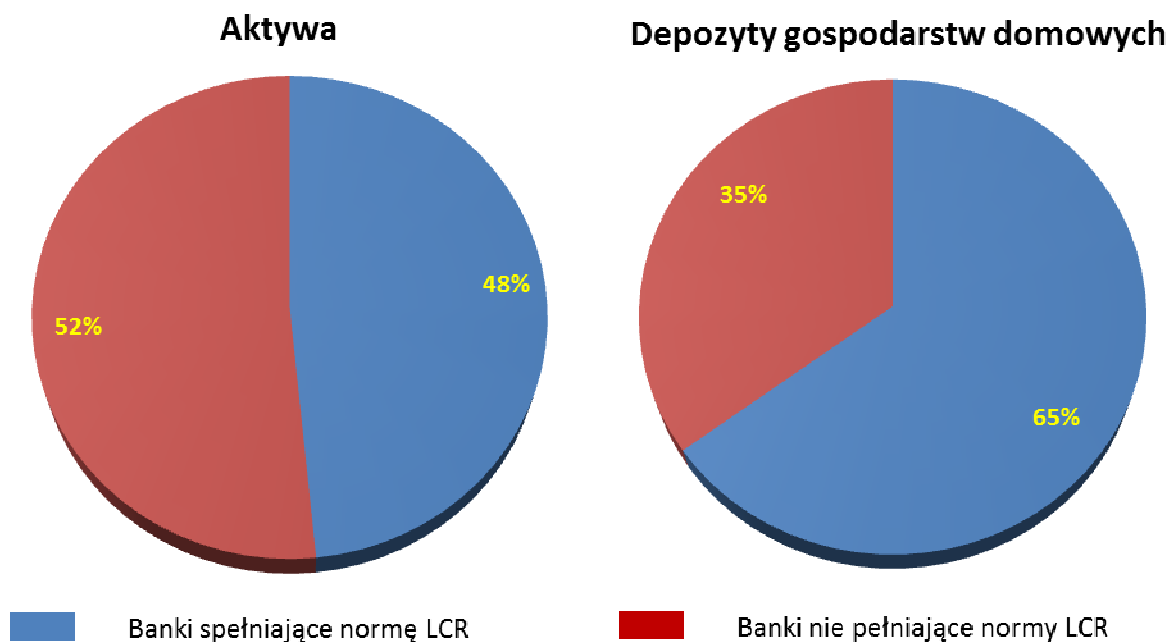
Podsumowanie – możliwe efekty zmian regulacyjnych

Udział wybranych grup banków giełdowych w depozytach gospodarstw domowych

Podsumowanie – możliwe efekty zmian regulacyjnych

Udział banków spółdzielczych oraz zrzeszających z niedoborem aktywów płynnych w sektorze spółdzielczym

- 122 banki spółdzielcze nie spełniłyby normy LCR; reprezentują one:
 - 21% liczby banków spółdzielczych
 - 32,8% liczby placówek* banków spółdzielczych i zrzeszających
 - 9,7% placówek sektora bankowego

* oddziały, filie, ekspozytury

Dziękuję za uwagę